

BIOLOGY

Аборигенні та інтродуковані види деревних рослин парків і скверів міста Рівного

Н. Б. Грицай

Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне, Україна
Corresponding author. E-mail: grynat1104@ukr.net

Paper received 05.07.18; Accepted for publication 10.07.18.

<https://doi.org/10.31174/SEND-NT2018-171VI19-02>

Анотація. У статті проаналізовано видовий склад деревних рослин парків, скверів та вуличних насаджень міста Рівного. Встановлено, що більшість видів є інтродукованими з різних регіонів світу, зокрема з Північної Америки, Японії та Китаю, Південної Європи. Серед голонасінних рослин найчисленнішою за кількістю видів є родина Pinaceae, а серед покритонасінних – Rosaceae. Рекомендовано розширювати асортимент інтродуцентів культивуванням у Рівному таких видів *Ginkgo biloba* L., *Phellodendron amurense* Rupr., *Liriodendron tulipifera* L., *Microbiota decussata* Kom. та ін.

Ключові слова: дендрофлора, інтродуценти, аборигени, парки і сквери, зелені насадження, Рівне.

В сучасних умовах урбанізації, яка стала одним із факторів забруднення навколишнього середовища, значення зелених насаджень міста важко переоцінити. Адже саме рослини парків та скверів, вуличні зелені насадження виконують санітарну, шумозахисну та рекреаційну функції. Вони регулюють тепловий режим, очищають і звожують повітря, знижують швидкість вітру тощо. Крім того, дендрофлора має важливе психологічне значення, адже під час спілкування людини з природою зменшується втома і нервово збудження. Великою є естетична та дидактична роль міських зелених насаджень.

За даними О. Калініченка, сьогодні в Україну інтродуковано близько 2500 таксонів деревних рослин, більшість з яких росте у ботанічних садах та дендропарках [5, с. 46]. М. Кохно уточнює, що на початку XXI ст. генофонд інтродукованих деревних рослин в Україні складався з 2491 виду і 715 форм та культиварів дерев, кущів, ліан – усього 3206 таксонів, що в 6 разів більше кількості видів природної дендрофлори України [3]. У Західному регіоні України на сьогодні інтродуковано 1085 видів, що належать до 87 родів та 61 родини [4].

Місто Рівне, яке знаходиться на Заході України, здавна відзначається своїми зеленими насадженнями, тому його вже кілька десятиріч називають «містом зелені та квітів». Крім місцевих видів рослин, на вулицях Рівного можна побачити багато екзотичних видів дерев і кущів. Особливо багаті на інтродуковану дендрофлору парки та сквери міста. Проте видовий склад деревних рослин м. Рівного недостатньо висвітлено в науковій літературі.

Суттєвий внесок у вивчення дендрофлори різних регіонів України зробили В. Гнезділова (Передкарпаття), Н. Дерев'яно (Північне Причорномор'я), Л. Коцун (Волинь), О. Спрягайло (Середнє Подніпров'я), В. Черняк (Волино-Поділля), І. Потапенко (Південний берег Криму) та ін.

Дендрофлору парків та скверів різних міст і селищ України досліджували Т. Панасенко (парки Полтавщини), В. Немерцалов, В. Кузнєцов, О. Попова (дендрофлора міста Одеси), Г. Аркушина (дендрофлора Кіровограда), В. Бессонова, С. Ситнік, О. Іванченко,

О. А. Пономарьова (парки Дніпропетровська), Н. Сиплива (парки Вінничини), О. Орлов, В. Харчишин (парки Житомира), А. Чонгова (парки Запорізької області), Р. Дудин (парки Львівщини), Я. Гончаренко, О. Марчук (парки Харківщини), Р. Дудин (парки Львова), Я. Гончаренко (парки міста Харкова), А. Сойма (дендрофлора Ужгорода), С. Потоцька (парки Чернігова), О. Корольова, А. Погасій (парки Миколаєва), О. Листопадська, А. Івашов (дендрологічний парк «Асканія-Нова») та ін.

Інтродуковану дендрофлору вивчали Б. Термена, Г. Бацура, М. Виклюк, Л. Бляхарська, В. Заячук, В. Джурик, П. Хомюк, А. Хомюк, О. Погрібний, А. Юркевич, Р. Федько, О. Білик, В. Красовський.

Проте дендрофлора парків і скверів Рівненщини загалом та інтродуковані види деревних рослин м. Рівного зокрема ще не були об'єктом спеціальних наукових досліджень вітчизняних учених.

Мета роботи – проаналізувати видовий склад аборигенної та інтродукованої дендрофлори зелених насаджень м. Рівне.

Методи дослідження – польові (маршрутний і стаціонарний), біоморфологічні, візуальні.

Інвентаризацію деревних рослин проводили маршрутним методом. Дослідження дендрофлори здійснювали за допомогою загальноботанічних методів збору, гербаризації та визначення видів [8]. Камеральну обробку рослин виконували за загальноприйнятою методикою ботанічних досліджень. Ідентифікацію видів та уточнення назв виконували за визначниками деревних рослин [7; 8]. Латинські назви та номенклатуру таксонів узгоджували з довідниками «Каталог дендрофлори України» [6] та «Vascular plants of Ukraine. A nomenclatural checklist» [9].

Місто Рівне знаходиться в зоні помірного клімату. Згідно з дендродекоративним районуванням, місто розташоване на межі двох районів: Західного Полісся та Західного Лісостепу [5, с. 18], кожен з яких характеризується своїми природно-кліматичними умовами, різною придатністю для зростання місцевих та інтродукованих деревних рослин.

Площа м. Рівного становить 63 км². У місті нараховують 10 парків і 36 скверів. Найбільш поширеними для відвідувачів парками та скверами Рівного є парк культури та відпочинку імені Тараса Шевченка, парк Молоді, гідропарк, парк Ювілейний, парк Просвіти (мікрорайон «Північний»), парк біля Палацу дітей та молоді, парк Богомолова, сквер імені Віктора Чайки та ін. Серед парків міста найбільшим видовим різноманіттям та рекреаційним потенціалом відзначається парк культури і відпочинку імені Тараса Шевченка (пам'ятка садово-паркового мистецтва державного значення) [1]. Останнім часом у місті все більше розвивається парк Молоді [2].

Виконуючи таксономічний аналіз зелених насаджень міста, акцентовано саме на інтродукованих видах деревних рослин. О. Калініченко стверджує, що в насадженнях великих міст України використовується 100–200 і більше таксонів інтродукованих деревних рослин, а в районних центрах – від 20 до 100 [5, с. 46].

За результатами проведеного дослідження, представники відділу Голонасінні в м. Рівному належать до 4 родин, 11 родів і 26 видів.

Реліктова рослина гінкго дволопатева (*Ginkgo biloba* L.) – єдиний вид родини Гінкгові (*Ginkgoaceae*) роду Гінкго (*Ginkgo*) не зростає у парках і скверах Рівного, проте його екземпляри можна побачити в приватних садибах жителів міста.

Родина Тисові (*Taxaceae*) представлена тисом ягідним (*Taxus baccata* L.), який зростає в парку імені Тараса Шевченка, парку Молоді, на майдані Незалежності, і належить до аборигенних видів. У природних умовах поширений у Карпатах і Криму, по всій Європі, гірських районах Північної Африки та Малій Азії. Крім того, в парках є ще гібридний вид тис середній (*Taxus media* Hicksii).

Родина Кипарисові (*Cupressaceae*) об'єднує представників 4 роди: Туя (*Thuja*), Широкогілочник, або Біота (*Platycladus*), Кипарисовик (*Chamaecyparis*), Ялівець (*Juniperus*).

Туя західна (*Thuja occidentalis* L.) і туя складчаста, або гігантська (*Thuja plicata* D. Don.) походять з Північної Америки. Їхні різні форми (колоновидна, повисла, срібляста, золотиста, золотисто-пістрява та ін.) можна побачити в парках і скверах, на вулицях міста і на подвір'ях приватних будинків.

До роду Широкогілочник належить один вид – широкогілочник східний, або біота східна (*Platycladus orientalis* (L.) Franco), який походить з Далекого Сходу (гір Північного Китаю).

Рід Кипарисовик (*Chamaecyparis*) представлений двома видами – кипарисовиком Лавсона (*Chamaecyparis lawsoniana* Parl.) з Північної Америки та кипарисовиком горохоплідним (*Chamaecyparis pisifera* Endl.) з Японії.

Рід Ялівець (*Juniperus*) об'єднує аборигенний вид ялівець звичайний (*Juniperus communis* L.) та інтродуковані – ялівець козацький (*Juniperus sabina* L.) з Криму, Середньої Азії та Сибіру, ялівець віргінський (*Juniperus virginiana* L.) та ялівець горизонтальний, або розпростертий (*Juniperus horizontalis* L.) з Північної Америки.

Найчисельнішою в Рівному є родина Соснові (*Pinaceae*), що охоплює 5 родів: Ялиця (*Abies*), Псев-

дотсуга (*Pseudotsuga*), Ялина (*Picea*), Модрина (*Larix*), Сосна (*Pinus*).

Рід Ялиця (*Abies*) представлений ялицею білою, гребінчастою, або європейською (*Abies alba* Mill.), яка природно поширена в горах Середньої Європи, трапляється в Карпатах і широко культивується в західних районах України.

До роду Псевдотсуга (*Pseudotsuga*) належить псевдотсуга Мензиса (*Pseudotsuga menziesii* (Mirb.) Franco), яка походить з Тихоокеанського узбережжя Північної Америки.

Серед ялин у Рівному зростають і автохтонний вид ялина звичайна, або європейська (*Picea abies* (L.) H. Karst.), й інтродуковані види – ялина колюча (*Picea pungens* Engelm.) та ялина Енгельмана (*Picea engelmannii* Parry ex Engelm.) зі Скелястих гір Північної Америки, ялина Шренка (*Picea schrenkiana* (Fischer et C.A. Meyer) з Тянь-Шаню).

До роду Модрина (*Larix*) належать два види: модрина європейська (*Larix decidua* Mill.), поширена в Західних Карпатах, і модрина польська (*Larix polonica* Racib.), яка розповсюджена на Закарпатті та Карпатах і занесена до Червоної книги України.

Проте серед хвойних рослин у Рівному найбільше видів сосен: аборигенна сосна звичайна (*Pinus sylvestris* L.), сосна Банкса (*Pinus banksiana* Lamb.), сосна смолиста, або жорстка (*Pinus rigida* Mill.) та сосна Веймута (*Pinus strobus* L.) з Північної Америки, сосна чорна, австрійська (*Pinus nigra* Arn.), поширена в горах Середньої Європи, сосна румелійська, або сосна македонська (*Pinus peuce* Griseb.) з Південно-Східної та Південної Європи (Балкан), сосна гімалайська, сосна Валліха, або бутанська сосна (*Pinus wallichiana* A. B. Jacks.) з Гімалаїв, Афганістану, Пакистану, Індії та Китаю.

Узагальнена інформація про види голонасінних зелених насаджень міста Рівного подана в табл. 1.

Таким чином, у ході дослідження зелених насаджень м. Рівного визначено 26 видів голонасінних рослин, з яких 19 (73%) інтродуковані з інших регіонів світу.

Покритонасінні рослини відзначаються набагато більшою різноманітністю. Детальну інформацію про квіткові рослини зелених насаджень м. Рівного представлено в табл. 2.

Результати дослідження дають підстави стверджувати, що зелені насадження м. Рівного багаті на інтродуковані види. Зокрема, з 99 визначених видів деревних покритонасінних інтродуценти складають 60%. Найбільше інтродуковано з Північної Америки, оскільки клімат найбільш подібний до нашого.

Зелені насадження міст України, зокрема міста Рівного, з кожним роком поповнюються за рахунок інтродукованих видів, які добре акліматизуються до місцевих умов. Цінними є види, які занесено до Червоної книги України (*Syringa josikaea* J.Jacq. ex Rchb., *Larix polonica* Racib. ex Wóycicki, *Paeonia suffruticosa* Andrews, *Taxus baccata* L.). На наш погляд, варто було б розширити асортимент дендрофлори парків та скверів такими видами, як *Ginkgo biloba* L., *Phellodendron amurense* Rupr., *Liriodendron tulipifera* L., *Microbiota decussata* Kom., а також різними декоративними формами деревних рослин.

Таблиця 1. Таксономічний склад та походження хвойних рослин зелених насаджень м. Рівного

№ з/п	Родина	К-сть родів	Назви родів	К-сть видів	Назви видів	Походження	
1.	Ginkgoaceae	1	Ginkgo	1	<i>Ginkgo biloba</i> L.	Китай, Японія	
2.	Taxaceae	1	Taxus	1	<i>Taxus baccata</i> L.	Європа, Північна Африка, Мала Азія, Україна	
3.	Cupressaceae	4	Platyclusus	9	<i>Platyclusus orientalis</i> (L.) Franco	Гори Північного Китаю	
					<i>Thuja occidentalis</i> L. <i>Thuja plicata</i> D. Don.	Північна Америка Північна Америка	
					<i>Juniperus communis</i> L. <i>Juniperus sabina</i> L. <i>Juniperus horizontalis</i> L. <i>Juniperus virginiana</i> L.	Північна Америка, Північна і Середня Європа (Україна) Західна Європа, Крим, Сибір, Середня Азія, Кавказ Північна Америка Північна Америка	
					<i>Chamaecyparis lawsoniana</i> Parl. <i>Chamaecyparis pisifera</i> Endl.	Північна Америка Центральна і південна частина Японії	
4.	Pinaceae	5	Larix	15	<i>Larix decidua</i> Mill. <i>Larix polonica</i> Racib.	Західні Карпати Закарпаття, Карпати	
					Pseudotsuga	<i>Pseudotsuga menziesii</i> (Mirb.) Franco	Тихоокеанське узбережжя Північної Америки
			Pinus		<i>Pinus sylvestris</i> L. <i>Pinus nigra</i> Arn. <i>Pinus banksiana</i> Lamb. <i>Pinus peuce</i> Griseb. <i>Pinus strobus</i> L. <i>Pinus wallichiana</i> A. B. Jacks. <i>Pinus rigida</i> Mill.	Європа та Азія Середня Європа Північна Америка Південно-Східна та Південна Європа Північна Америка Гімалаї, Афганістан, Пакистан, Індія та Китай Північна Америка	
					Picea	<i>Picea abies</i> (L.) H. Karst. <i>Picea pungens</i> Engelm. <i>Picea engelmannii</i> Parry ex Engelm <i>Picea schrenkiana</i> (Fischer et C.A. Meyer)	Європа Північна Америка Північна Америка Тянь-Шань, Джунгарський Алатау
						Abies	<i>Abies alba</i> Mill.

Таблиця 2. Таксономічний склад та походження покритонасінних рослин зелених насаджень м. Рівного

№ з/п	Родина (к-сть родів)	Рід (к-сть видів)	Назви видів	Походження	
1	2	4	6	7	
1.	Bignoniaceae (1)	Catalpa (1)	<i>Catalpa bignonioides</i> Walt.	Північна Америка	
2.	Salicaceae (2)	Salix (3)	<i>Salix alba</i> L., <i>Salix caprea</i> L. <i>Salix fragilis</i> L.	Європа, Сибір, Казахстан, Мала Азія	
		Populus (6)	<i>Populus alba</i> L., <i>Populus nigra</i> L., <i>Populus pyramidalis</i> Rozier. <i>Populus tremula</i> L. <i>Populus simonii</i> Carr. <i>Populus deltoides</i> W.Bartram ex Marshall.	Європа, Західний Сибір, Середня Азія Європа, Азія Північний Китай, Корея, Монголія Північна Америка	
3.	Fagaceae (3)	Fagus (1)	<i>Fagus sylvatica</i> L.	Середня і Західна Європа	
		Castanea (1)	<i>Castanea sativa</i> Mill.	Кавказ, Середземномор'я	
		Quercus (2)	<i>Quercus rubra</i> L., <i>Quercus robur</i> L.	Північна Америка Європа	
4.	Betulaceae (4)	Betula (4)	<i>Betula pendula</i> Roth. <i>Betula pubescens</i> Ehrh. <i>Betula costata</i> Trautv. <i>Betula papyrifera</i> Marshall.	Європа, Сибір Європа, Сибір, Кавказ Далекий Схід, Корея, Китай Північна Америка	
			Carpinus (1)	<i>Carpinus betulus</i> L.	Білорусь, Прибалтика, Україна
			Alnus (1)	<i>Alnus glutinosa</i> (L.) Gaerth.	Європа, Сибір, Кавказ, Мала Азія
			Corylus (2)	<i>Corylus colurna</i> L. <i>Corylus avellana</i> L.	Кавказ, Балкани, Мала Азія Європа, Мала Азія
		Rosa (1)	<i>Rosa canina</i> L.	Європа, Північна Америка, Азія	
5.	Rosaceae (12)	Spiraea (4)	<i>Spiraea</i> × <i>vanhouttei</i> (Briot) Zabel <i>Spiraea salicifolia</i> L. <i>Spiraea japonica</i> L.f. <i>Spiraea media</i> Schmidt.	Гібрид Помірний пояс Євразії Японія, Китай, Корея Європа, Сибір, Середня Азія	

		Sorbus (3)	<i>Sorbus aucuparia</i> L. <i>Sorbus intermedia</i> (Ehrh.) Pers. <i>Sorbus torminalis</i> (L.) Crantz	Європа, Сибір, Далекий Схід Скандинавія, Середня Європа Європа, Мала Азія
		Aronia (1)	<i>Aronia melanocarpa</i> (Michx.) Elliott.	Північна Америка
		Sorbaria (1)	<i>Sorbaria sorbifolia</i> (L.) A. Braun.	Сибір, Далекий Схід, Японія, Китай
		Prunus (7)	<i>Cerasus vulgaris</i> L. <i>Prunus domestica</i> L. <i>Prunus avium</i> L. <i>Prunus armeniaca</i> L. <i>Prunus serrulata</i> Lindl. <i>Prunus padus</i> L. <i>Prunus serotina</i> Ehrh.	Європа Європа Кавказ, Середня і Південна Європа, Мала Азія Кавказ, Туркменістан Японія, Корея, Китай Україна, Сибір, Далекий Схід Північна Америка
		Pyrus (1)	<i>Pyrus communis</i> L.	Європа, Середня і Мала Азія
		Crataegus (1)	<i>Crataegus oxyacantha</i> L.	Європа
		Malus (2)	<i>Malus sylvestris</i> Mill. <i>Malus niedzwetzkyana</i> Dieck ex Koehne.	Середня і Південна Європа Тянь-Шань
		Cydonia (1)	<i>Cydonia oblonga</i> Mill.	Кавказ, Середня і Мала Азія, Іран
		Chaenomeles (1)	<i>Chaenomeles japonica</i> (Thunb.) Lindl. ex Spach	Японія, Китай
		Physocarpus (1)	<i>Physocarpus opulifolius</i> (L.) Maxim.	Північна Америка
6.	Juglandaceae (1)	Juglans (2)	<i>Juglans regia</i> L. <i>Juglans nigra</i> L.	Середня Азія, Балкани, Гімалаї, Китай, Японія Північна Америка
7.	Buxaceae (1)	Buxus (1)	<i>Buxus sempervirens</i> L.	Південна Європа
1	2	4	6	7
8.	Paeoniaceae (1)	Paeonia (1)	<i>Paeonia suffruticosa</i> Andr.	Китай
9.	Sapindaceae (2)	Acer (6)	<i>Acer platanoides</i> L. <i>Acer pseudoplatanus</i> L. <i>A. saccharum</i> L., <i>A. negundo</i> L. <i>A. tataricum</i> L., <i>A. campestre</i> L.	Європа (Україна) Україна, Кавказ Північна Америка Європа (Україна)
		Aesculus (1)	<i>Aesculus hippocastanum</i> L.	Балкани
10.	Fabaceae (5)	Robinia (1)	<i>Robinia pseudoacacia</i> L.	Північна Америка
		Caragana (1)	<i>Caragana arborescens</i> Lam.	Сибір, Китай, Монголія
		Laburnum (1)	<i>Laburnum anagyroides</i> Medik.	Південна Європа
		Gleditsia (1)	<i>Gleditsia triacanthos</i> L.	Північна Америка
		Styphnolobium (1)	<i>Styphnolobium japonicum</i> (L.) Schott. (<i>Sophora japonica</i> L.)	Китай, Корея, Японія
11.	Oleaceae (4)	Fraxinus (1)	<i>Fraxinus excelsior</i> L.	Європа
		Syringa (3)	<i>Syringa vulgaris</i> L. <i>S. josikaea</i> J. Jacq. ex Rchb. <i>Syringa amurensis</i> Rupr.	Балкани Балкани, Карпати, Закарпаття Далекий Схід
		Forsythia (1)	<i>Forsythia europaea</i> Degen & Bald.	Південно-Східна Європа
		Ligustrum (1)	<i>Ligustrum vulgare</i> L.	Середня і Південна Європа, Північна Америка, Мала Азія
12.	Berberidaceae (2)	Berberis (2)	<i>Berberis vulgaris</i> L. <i>Berberis thunbergii</i> DC.	Середня і Південна Європа, Кавказ Далекий Схід (Японія)
		Mahonia (1)	<i>Mahonia aquifolium</i> (Pursh) Nutt.	Північна Америка
13.	Caprifoliaceae (2)	Symphoricarpos (1)	<i>Symphoricarpos albus</i> (L.) S.F.Blake	Північна Америка
		Weigela (1)	<i>Weigela florida</i> (S. et Z.) A. DC.	Далекий Схід, Китай, Корея
14.	Cornaceae (2)	Cornus (1)	<i>Cornus sanguinea</i> L.	Європа
		Swida (1)	<i>Swida alba</i> L.	Далекий Схід
15.	Adoxaceae (2)	Sambucus (1)	<i>Sambucus nigra</i> L.	Європа (Україна)
		Viburnum (2)	<i>Viburnum opulus</i> L. <i>Viburnum lantana</i> L.	Європа, Сибір, Середня Азія Європа, Кавказ
16.	Malvaceae	Tilia (2)	<i>Tilia cordata</i> Mill. <i>Tilia platyphyllos</i> Scop.	Європа (Україна)
17.	Hydrangeaceae (3)	Philadelphus (1)	<i>Philadelphus latifolius</i> Schrad.	Південна Європа
		Hydrangea (1)	<i>Hydrangea arborescens</i> L.	Північна Америка
		Deutzia (1)	<i>Deutzia scabra</i> Thunb.	Китай, Японія
18.	Anacardiaceae (2)	Rhus (1)	<i>Rhus typhina</i> L.	Північна Америка
		Cotinus (1)	<i>Cotinus coggygria</i> Scop.	Україна
19.	Magnoliaceae (1)	Magnolia (2)	<i>Magnolia × soulangeana</i> Soul.-Bod. <i>Magnolia kobus</i> DC.	Гібрид, виведений у Франції Японія, Корея
20.	Schisandraceae (1)	Schisandra (1)	<i>Schisandra chinensis</i> (Turcz.) Baill.	Китай, Корея, Японія, Далекий Схід
21.	Platanaceae (1)	Platanus (1)	<i>Platanus occidentalis</i> L.	Північна Америка

22.	Rutaceae (1)	Phellodendron (1)	<i>Phellodendron amurense</i> Rupr.	Далекий Схід
23.	Simaroubaceae (1)	Ailanthus (1)	<i>Ailanthus altissima</i> (Mill.) Swingle	Китай
24.	Celastraceae (1)	Euonymus (2)	<i>Euonymus verrucosus</i> Scop. <i>Euonymus europaeus</i> L.	Україна, Європа Україна, Європа, Мала Азія
25.	Rhamnaceae (2)	Rhamnus (1)	<i>Rhamnus cathartica</i> L.	Європа, Сибір, Середня Азія
		Frangula (1)	<i>Frangula alnus</i> Mill.	Україна
26.	Ulmaceae (1)	Ulmus (2)	<i>Ulmus pumila</i> L.	Далекий Схід, Забайкалля, Північний Китай, Корея
			<i>Ulmus foliacea</i> Gilib.	Західна Європа, Мала Азія
27.	Celtidaceae (1)	Celtis (1)	<i>Celtis occidentalis</i> L.	Північна Америка
28.	Elaeagnaceae (1)	Hippophae (1)	<i>Hippophae rhamnoides</i> L.	Середня і Північна Європа, Сибір, Середня Азія

ЛІТЕРАТУРА

- Грицай Н. Б. Дендрофлора Рівненського парку культури і відпочинку імені Т. Г. Шевченка // Вісник Черкаського ун-ту. Серія біологічні науки». 2015. Вип. 19 (352). С. 61–68.
- Грицай Н. Б. Таксономічна структура дендрофлори парку молоді м. Рівного // Біологія та екологія. 2018. Т. 4, №1. С. 27–33.
- Кохно М. А. Історія інтродукції деревних рослин в Україні. К.: Фітосоціоцентр, 2007. 67 с.
- Кохно М.А., Кузнецов С.І. Методичні рекомендації щодо добору дерев та кущів для інтродукції в Україні. К.: Фітосоціоцентр, 2005. 48 с.
- Калініченко О.А. Декоративна дендрологія : навч. посібн. К.: Вища школа, 2003. 199 с.
- Кохно М. А. Каталог дендрофлори України. К.: Фітосоціоцентр, 2001. 72 с.
- Липа О.Л., Івченко І. С., Решетняк Т. А. Визначник хвойних рослин. К.: Вища школа, 1993. 187 с.
- Определитель высших растений Украины / Д. Н. Доброчаева, М. И. Котов, Ю. Н. Прокудин и др. К.: Наукова думка, 1987. 548 с.
- Mosyakin S. L., Fedoronchuk M. M. Vascular plants of Ukraine. A nomenclatural checklist. Kiev : M. G. Kholodny Inst. of Botany, 1999. 345 с.

REFERENCES

- Hrytsai, N. B. B. The dendroflora of Taras Shevchenko recreation park in Rivne // Herald of Cherkassy University. Series of biological sciences. 2015. № 19 (352). S. 61-68.
- Hrytsai, N. B. The taxonomic structure of dendroflora of the Youth Park in Rivne // Biology and ecology. 2018. Т. 4, №1. S. 27-33.
- Kokhno, M. A. History of the introduction of tree plants in Ukraine. K.: Fitosotsiotsentr, 2007. 67 s.
- Kokhno, M.A., Kuznetsov, S.I. Methodical recommendations on the selection of trees and bushes for introduction in Ukraine. K.: Fitosotsiotsentr, 2005. 48 s.
- Kalinichenko, O.A. Decorative dendrology: manual. K.: Vyshcha shkola, 2003. 199 s.
- Kokhno, M. A. Catalog of dendroflora of Ukraine. K.: Fitosotsiotsentr, 2001. 72 s.
- Lyra, O.L., Ivchenko, I. S., Retsetnyak, T. A. Definition of coniferous plants. K.: Vyshcha shkola, 1993. 187 s.
- Determiner of higher plants of Ukraine / D. N. Dobrochayeva, M. I. Kotov, YU. N. Prokudyn i dr. K.: Naukova dumka, 1987. 548 s.
- Mosyakin, S. L., Fedoronchuk, M. M. Vascular plants of Ukraine. A nomenclatural checklist. Kiev : M. G. Kholodny Inst. of Botany, 1999. 345 с.

Aboriginal and introduced species of wood plants of parks and parks of the city of Rivne

N. B. Hrytsai

Abstract. The article analyzes the species composition of woody plants of parks, squares and streets of the city of Rivne. It has been established that most species are introduced from different regions of the world, in particular from North America, Japan and China, Southern Europe. Among the gymnosperms, the genus Pinaceae is the most numerous species in the species, and Rosaceae are among the angiosperms. It is recommended to expand the range of introducts by cultivating in Equator such species of *Ginkgo biloba* L., *Phellodendron amurense* Rupr., *Liriodendron tulipifera* L., *Microbiota decussata* Kom.

Keywords: dendroflora, introduced species, aborigines, parks and squares, green plantations, Rivne.

Аборигенные и интродуцированные древесные растения парков и скверов города Ровно

Н. Б. Грицай

Аннотация. В статье проанализирован видовой состав древесных растений парков, скверов и уличных насаждений города Ровно. Установлено, что большинство видов является интродуцированными из разных регионов мира, в том числе из Северной Америки, Японии и Китая, Южной Европы. Среди голосеменных растений многочисленным по количеству видов является семейство Pinaceae, а среди покрытосеменных – Rosaceae. Рекомендуется расширять ассортимент интродуцентов культивированием в Ровно таких видов *Ginkgo biloba* L., *Phellodendron amurense* Rupr., *Liriodendron tulipifera* L., *Microbiota decussata* Kom.

Ключевые слова: дендрофлора, интродуценты, аборигены, парки и скверы, зеленые насаждения, Ровно.